

Yliopistokirjastojen neuvoston toimintakertomus vuodelta 2002

Neuvoston jäsenet

Eeva-Liisa Lehtonen, Helsingin kauppakorkeakoulun kirjasto, puheenjohtaja
Tore Ahlbäck, Åbo Akademis bibliotek, varapuheenjohtaja
Kai Ekholm, Helsingin yliopiston kirjasto
Lea Karhumaa, Lapin yliopiston kirjasto
Vuokko Palonen, Vaasan tiedekirjasto Tritonia
Anja Ukkola, Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun kirjasto

Yliopistokirjastojen strategia

Yliopistokirjastojen verkoston strategia vuosiksi 2003-2007 (liitteenä) valmistui syyskuussa. Strategiassa lähivuosien yhteistyön painopisteeiksi linjattiin tietoaineistojen saatavuuden ja kattavuuden parantaminen. Muita verkoston tehtäviä ovat opetuksen ja tutkimuksen palvelujen tuottaminen, asiantuntemuksen edistäminen ja kirjastojen vaikuttavuuden vahvistaminen.

Strategian tekemiseen osallistuivat kaikki kirjastojen johtajat yhteisissä seminaareissa ja kokouksissa. Strategiaa kirjoitti työryhmä, johon kuuluvat Riitta Huuhtanen, Mirja Iivonen, Päivi Kytömäki, Ari Muhonen (Irma Pasanen maaliskuuhun saakka) ja Vuokko Palonen. Sihteerinä toimi Irma Reijonen. Työryhmän laatimaa ensimmäistä strategialuonnosta työstettiin tammikuussa kirjastonjohtajien strategiaseminaarissa. Keväällä pidetyissä johtajien kokouksissa strategiaa käsiteltiin työryhmän raportoinnin pohjalta. Touko-kesäkuussa kirjastot antoivat lausuntonsa luonnoksesta ja lausuntojen pohjalta strategiaan tehtiin vielä suuriakin muutoksia. Strategia hyväksyttiin Kokkolan kokouksessa 25.9. Puolitoista vuotta kestäneen prosessin tuloksena syntyi aidosti yhteinen strategia, joka ohjaa ja tukee kirjastojen yhteistyötä ja yhteyksien luomista sidosryhmiin. Strategiaprosessi kasvatti yhteisöllisyyttä ja verkostomaista toimintatapaa.

Strategian hyväksymisen jälkeen ryhdyttiin laatimaan kaksivuotista toimintasuunnitelmaa. Joulukuussa järjestettiin toimintasuunnitteluun liittyvä tietokarttahankkeen suunnittelukokous. Neuvoston sääntöjen uudistaminen aloitettiin strategian linjausten mukaisesti.

Elektroninen julkaiseminen ja julkaisutoiminnan muutokset

Julkaisutoiminnan vaihtoehtojen tunnetuksi tekemiseen ei toimintavuoden aikana oltu kovin aktiivisia. Yliopistokirjastojen edustajia osallistui Lundissa järjestettyyn pohjoismaiseen seminaariin.

Verkko-opiskelu ja elektroniset opiskeluaineistot virtuaaliyliopistossa

Edellisenä vuonna käydyt keskustelut tiedonhallintataitojen verkko-opetushankkeiden koordinoimiseksi ja kokoamiseksi yhteisen kattohankkeen alle johtivat tiedonhallinnan perusteiden oppimateriaalihankkeen muodostamiseen. Hanketta koordinoi Opiskelijakirjasto ja siinä on mukana sekä yliopisto- että ammattikorkeakoulukirjastoja. Rahoitusta hankkeelle saatiin opetusministeriön tietoyhteiskuntarahoista. Syksyllä valmisteltiin yliopistokirjastojen yhteinen hanke-esitys opetusministeriölle

virtuaaliyliopistohankkeeksi vuosille 2004-2006. Hankkeen tarkoituksena on yhdistää erilliset hankkeet ja tuottaa yhteinen informaatiolukutaidon opintosuunnitelma.

Informaatiolukutaito oli yksi teema SYL:n ja ylioppilaskuntien järjestämässä toimintapäivässä toukokuussa. Kirjastot olivat mukana suunnittelemassa päivien teemoja ja ohjelmaa niin valtakunnallisella kuin paikallisellakin tasolla.

Neuvosto järjesti yhdessä STKS:n opintopalveluiden jaoston kanssa seminaarin informaatiolukutaidon soveltamisesta tiedonhallinnan opetuksessa (Viikki 20.-21.11.).

Yhteistyötä Suomen virtuaaliyliopiston kanssa tiivistettiin pitämällä SVY:n kehittämisyksikön ja neuvoston edustajien kesken palavereja. Syksyllä muodostettiin työryhmä suunnittelemaan kirjasto- ja tietopalveluja SVY:n portaalin. Työryhmän vetäjä on Arja-Riitta Haarala ja siihen kuuluvat Toini Alhainen, Hannele Fabritius, Kristiina Hormia-Poutanen ja Irma Pasanen. Työryhmän työ jatkuu vuonna 2003.

Kaukopalveluselvitys

Kaukopalveluselvityksen tekeminen ei edennyt toimintavuoden aikana.

Kansalliset palvelut ja kehittämishankkeet

Kansalliskirjaston valmistelemaa tiedonhakuportaalin sovelluksen ja digitaalisen aineiston hallintajärjestelmän hankintaa käsiteltiin neuvoston ja johtajien kokouksissa. Johtajien kokous otti kantaa tiedonhakuportaalin sovelluksen valintaan. Johtajien kokous linjasi myös FinELib-aineiston kustannustenjaon malleja ja keskitetyn rahoituksen osuutta aineistohankinnoissa. FinELibin ohjausryhmässä yliopistokirjastojen edustajana on ollut Päivi Kytömäki ja konsortiorryhmässä Arja-Riitta Haarala, Päivi Kytömäki ja Eeva-Liisa Lehtonen. FinELibin arviointiryhmässä jäsenenä oli Hannele Fabritius.

Kirjastojen tilastot ja niiden pohjalta laskettavat tunnusluvut ovat keskeinen osa kirjastojen johdon tietojärjestelmää. Tilastointia ja tilastojen keruujärjestelmää uudistaneen hankkeen ohjausryhmässä yliopistokirjastoja edusti Tuulikki Nurminen.

Kansalliskirjasto teetti yliopistokirjastojen käyttöön selvityksen arvonlisäverotuksen kehityksestä EU:ssa. Erityisenä huolena kirjastoilla on sähköisten julkaisujen, esimerkiksi oppimateriaalien, painettua aineistoa korkeampi arvonlisäverokanta.

Yhteydet sidosryhmiin ja tiedottaminen

Tiedottamista ja yhteyksiä sidosryhmiin lisättiin. Strategian laadinnasta ja sen sisällöstä tehtiin lehdistötiedotteita ja sen lisäksi neuvoston edustajat ovat esitelleet strategiaa eri foorumeilla. Keskeisiä yhteistyökumppaneita ja sidosryhmiä yliopisto- ja tiedeyhteisössä ovat olleet opetusministeriön tiedepolitiikan yksikkö, rehtorien neuvosto, virtuaaliyliopiston kehittämisyksikkö, atk-johtajat, yliopistojen opetusteknologiapalveluista vastaavat ja SYL. Kirjastoverkossa yhteistyötä tehtiin erityisesti STKS:n opintopalveluiden työryhmän kanssa. Myös yhteydet erikoiskirjastoihin tiivistyivät.

Kokoukset

Neuvosto kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa, yliopistokirjastojen johtajien kokouksia järjestettiin neljä ja lisäksi yksi strategiaseminaari. Kokouksia pidettiin eri paikkakunnilla: Helsingissä, Jyväskylässä, Turussa, Kokkolassa, Tampereella ja Lappeenrannassa.

Jyväskylässä pidettiin neuvottelupäivät, joihin atk-johtajien ja kirjastonjohtajien lisäksi osallistui yliopistojen opetusteknologiapalveluiden ja opintohallinnon edustajia. Kokkolan kokous pidettiin valtakunnallisten kirjastonjohtajien neuvottelupäivien yhteydessä. Neuvoston ja johtajien kokouksien sihteerinä on toiminut Irma Reijonen Helsingin yliopiston kirjastosta.

Sääntöuudistus ja neuvoston muuttuminen

Strategian mukaisesti ryhdyttiin valmistelemaan sääntöjen uudistusta siten, että jatkossa yliopistokirjastojen johtajat muodostavat neuvoston ja asioita valmistelemaan valitaan työvaliokunta. Uudistetut säännöt hyväksyttiin vuoden 2003 alussa, joten vuonna 2002 toiminut neuvosto on viimeinen laatuaan.